

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 strălănatate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMANUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napolază.

Rusia în — Balcani.

— Articoli de actualitate. —

De Mihail Gașpar.

II.

Terenul bulgar nu a fost pârlogit de tot. Încă la 1856 o seamă de oameni cari își ziceau „inteligenti” ținuseră o convenire la Tirnovo, unde și cu care prilej, s'au plâns asupra patriarhiei grecești din Constantinopol, sub diferite pretexte. Pentru prima oară, din prilejul acestei adunări, se vorbește de „națiunea bulgară” ca rassă slavă și prin urmare avându-și tendințele îndreptate spre „sora și maica” Rusia. Deci, nimic mai firesc decât dorința, ca biserica bulgară să fie emancipată spiritualicește de cea greacă.

Mișcarea aceasta însă nu prezintă simptome mai îngrijitoare, decât abia patru ani în urmă, la 1860.

Scaunul patriarhal al Constantinoplei devenise vacant și biserica ridică într'insul pe patriarhul Ioachim. Societatea „slavo-bulgară” decretă însă prin un manifest public că nu recunoaște de patriarh pe alesul Ioachim. *Gorciacow*, cancelarul Rusiei, inundează prin agenții săi, satele bulgare din Balcani cu manifeste tipărite în trei limbi, în cari biserica grecească era descrisă în cele mai negre culori.

Mișcarea Bulgarilor însă se bifurcă, dorind o parte o unire în scris cu Roma. Unirea n'a succes. Franța se grăbește însă a ușora situația puținilor uniți Bulgari, exoperând dela sultanul Abdul-Medjid un statut, prin care se asigura acestora un fel de autonomie pro-

prie. Tot în acest timp, patriarhul ecumenic dă o enciclică în care protestează împotriva despărțirii Bulgarilor. Diplomația rusească, intervine la sultan, pentru a da și Bulgarilor ortodoxi acelaș statut care a fost dat celor ce trecură la unire. Sultanul nu se învoi. La moment se porniră agitațiile în imperiu. Rusia lucra acum pe față. Sub protecția ei, conducătorii poporului bulgar, rămași până azi anonimi, dau o contra enciclică, un răspuns nerușinat și obraznic la protestul patriarhului, care îl rezumează în „catedrala național-bulgară din Constantinopol”.

Acasă în Bulgaria, activitatea Rusiei este și mai febrilă. Episcopii Ilarie și Axentie, cei cari pertractau unirea cu Roma, se alătură sub puterea amenințărilor rusești mișcării de deslăpire. Sinodul convocat în pripă de patriarh îi excomunică din sinul bisericii. Era însă prea târziu.

Două săptămâni în urmă patriarhul cedează presiunii ambasadorului rus și revoacă excomunicarea, îndestulându-se numai a sfătui părințește pe Bulgarii renitenți, ca să se îndestulească cu concesiunile ce le va găsi cu cale a le da — patriarhia.

Cinci ani de zile au durat pertractările patriarhiei cu Bulgarii, pentru a-i readuce la sinul bisericii grecești. Nu s'a putut. Când ceda patriarhul își măriau Bulgarii pretențiile, iar când erau aplicați la pace Bulgarii, își creștea pretențiile patriarhia. Diplomația rusească s'a degajat de rolul ei — minunat.

Sfârșitul a fost că pe la 1866 Slavii începuseră a se mișca, iar câțiva ani în urmă se dăduseră deja lupte formale între partizanii greci — și bulgari.

Poarta, privi o vreme jocul Rusiei fără

a da un semn măcar care ar fi bănuț că dânsa știe autorul comediei, care se juca tocmai. Rusia își întetise jocul frivol, dând sfaturi binevoitoare în public, lucrând din rășputeri contra, pe sub ascuns.

Lucrurile începuseră deja a fi supărătoare pentru Sublima Poartă. Sultanul ordonă la 10 Martie 1870, ca Bulgarii să se desfacă în comunități bisericesti separate dar, biserică să rămână una și nedespărțită.

Ordonanța împărătească, avu darul de a nemulțumi pe Greci și a înfuria pe Bulgari.

Marele Vizir Ali Pașa mai face o încercare de a împăca pe beligeranți, dar dă greș. Ruperea se face în Iunie 1871. Câteva luni mai înainte *Ignatiew*, cu datul 4 Martie 1871 scrie ambasadorului rus din Viena între altele: „Mulțumită încăpăținării patriarhiei, în fine desfacerea bisericii s'a făcut. Dacă e să fiu sincer trebuie să mărturisesc că a fost un timp când mă temeam de împăcare dar nece-dând patriarhul lucrurile s'au ascuțit într'atâta, încât toate silințele lui Ali-Pașa au naufragiat. Acum deci, cu forțe îndoite să ne punem pe lucru. Dacă Vizirul v'a primi abzicerea Patriarhului (ceace e aproape sigur) apoi numirea celui nou trebuie serbată prin o adresă, în care populațiunea Traciei, Macedoniei, Bosniei și Herțegovinei să ceară episcopi naționali. Cu acest sistem avem să câștigăm la fiecare schimbare în scaunul patriarhal câteva dieceze. În acest senz eu am și scris deja la Monastir și Adrianopol. Comitetul DVoastre v'a purcede în Bosnia și Herțegovina în acelaș senz”. etc. etc.

Când apoi despărțirea bisericii se înfăptui în chip desăvârșit la 1872, diplomația rusească a putut serba primul triumf în drumul

Cadetul.

De Al. Ciura.

Înainte de a părăsi școala militară, flacăra rășboiului incendiase deja lumea, cu vâlvoarea ei de iad. Toate teoriile profesorilor, toate lecturile lui din domeniul strategiei i se proiectau acum, ca pe o fioroasă pânză de cinematograf, cu succesiuni așa de repezi, încât îl obosiau și-l zăpăciau cu totul.

Fire contemplativă, avea obiceiul să se oprească adese, în decursul lungilor lui lecturi, adunându-și impresiile și orânduindu-le. Își lua apoi creionul și harta — schița în carnetul lui, în câteva linii, poziția trupelor lui Napoleon, apoi pe acele ale Rușilor și chibzuia apoi sfârșitul. Urmărea, cu o rară încordare cifrele cele mai rigide, datele cele mai seci, până simțea, cum golurile moarte încep să învie, cum golul dintre ele se umple — și adevărul reiese așa de clar, cu atâta putere de sugestie...

În romanele istorice, pe cari le cetia, se impacienta adese, de prea multele amănunte și incetineala cu care se desfășura acțiunea.

Ce lipsă e de atâta risipă de vorbă, când lucrurile se pot spune, mult mai clar, în câteva rânduri, omițându-se tot ce e de prisos?

Și totuș, amănuntele îl urmăreau adese, și mai târziu; amănuntele plictisitoare, cari pă-

ei spre Constantinopol: — Bulgarii învrăjbiți de moarte cu Grecii; sămânța revoltei sămănată în întreg Balcanul.

Guvernul turc și patriarhia au rămas pe urma eșecului acestuia, ca olarul lângă carul lui cu oale, răsturnat.

Pentru a-și răsbuna oarecum asupra Rusiei, s'a pus patriarhia și în acord cu Poarta au înscenat o mișcare în Palestina contra patriarhului Ciril de acolo, cunoscut ca rusofil.

Un sinod convocat în pripă declară pe Ciril de șismatic și îl depune. Poarta aprobă hotărârea sinodului așa zicând, la moment.

În Rusia afacerea provoacă o agitație care a fost cu drept bănuț, ca înscenată a nume de guvern. Procuratorul sf. Sinod *Pobiedonoscew*, formulă un protest energic, și odată cu acesta, guvernul rusesc, tăia toate ajutoarele bănești date până aci, mănăstirilor și peste tot așezămintelor ortodoxe din Siria, condiționând punerea lor din nou în curgere, dela înființarea unei *biserici independente arabe, asemenea celei bulgare*.

Ținta era clară: — nimicirea influinței bisericii grecești; iar mijloacele după cum văzurăm până azi, ducătoare la scop.

Un pas înainte.

— Chestiunea muzeelor noastre. —

Acum când toată lumea este preocupată numai de război, pare a fi puțin actuală **chestia muzeelor noastre**. Faptul este tocmai invers.

În toate muzeele mai mari am observat că în legătură cu războiul s'au înmulțit enorm agendele, și sporesc considerabil colecțiile. (Nu înțeleg muzeele Belgiei). Mai pretutindeni au fost luate măsuri deosebite pentru a nu scăpa nimic din ce pot ajunge, știut fiind că în legătură cu războiul ajung pe piață obiecte cari în vreme de pace stau sub nouă pecete.

E regretabil că pe noi ne-a găsit războiul încă la începutul începutului, și am avut ocaziune să mă conving că deocamdată problema ne întrece puterile. În interesul dezvoltării noastre este însă o datorință a atrage atențiunea asupra neajunsului arătând și felul cum lucrează unele muzee apusene.

La noi se menține părerea că: „Muzeul este

o colecție, și dacă colecția este bine aranjată și îngrijită — este muzeul în „mâni bune”. Desvoltarea lui depinde în mod direct dela „proporțiile disponibilului”. Părerii greșite cari trebuiesc distruse în interesul cauzei.

Colaborarea intensivă a tuturor muzeelor noastre (avem 4 sau 5) și înființarea muzeelor filiale sub egida Astei cum este începutul dela Lugoj ar fi primul pas pe care va trebui să-l facem. Mă gândesc la o organizație ca și a muzeelor moraviene. Moravia are muzee în: Brünn, Fülnek, Hohenstadt, Iglau, Mähr-Neustadt, M.-Ostrau, M.-Schönberg, Trübau, Neutitschein, Nikolsburg, Olmütz, Römerstadt, Zuiaș și Zlabings. În Moravia orașele ca și Lugojul b. o. au câte 3—4 muzee. Pentru ca ele să se poată desvolta și în loc de a concura să colaboreze armonios, s'a înființat la 1905 uniunea muzeelor moraviene cu centrul Brünn („Erzherzog Rainer Museum”, director I. Leisching.) Am urmat congrese în Brünn, Trübau, Römerstadt, Zuiaș etc. La aceste congrese se desbat toate afacerile ce pot obveni la un muzeu. Se stabilește pe seama fiestecărui muzeuș un anumit teren de activitate, muzeele prezintă rapoartele lor detaliate urmate de inventare, se aduce la cunoștința muzeului central dacă a obvenit ceva ce ar întrece cercul de activitate al vre-unui muzeu din provincie, se desbate aranjarea, expunerea, conservarea obiectelor, se țin conferințe de propagandă și se aranjează expoziții.

Astfel muzeele lor iau un avânt la care noi nici că ne putem gândi pentru că, noi credem numai în fonduri. Eu însă nu m'ași mulțumi cu atâta. Mă simțesc rușinat în fața străbunilor cătă vreme suntem „Nachlauferi” noi cari am luminat odată drumul omenimei!

Organizația muzeelor în felul celor moraviene lasă și pe mai departe muzeul un cabinet de curiozități, un loc de rendez-vous, de distracție pentru dame, de plictiseală pentru școlarele mai înalte de fete și băieți cari trebuie să meargă în rând poate pentru ca să vadă nimic, un „absurd” pentru mulți bătrâni și intelectuali încăpăținați „provințieri”, un „cimitir trist” pentru poeți, și așa mai departe. Minimal este numărul acelor cari de fapt înțeleg muzeul și-l folosesc. Nu ajunge a aduna, a aranja și a conserva obiecte. Muzeul trebuie să trăiască! Cu cuvântul, cu fapta și cu muncă conecventă pornind dela materialul adunat, și în mijlocul materialului va învia muzeul. În cazul nostru, fiind vorba la noi de muzee etnografice, zace în firea lucrului înființarea școalelor de specialitate pentru industrie românească, cu toate secțiile, în legătură organică cu muzeul și ținându-se cont în primul rând de stabilimente existente

deja. (b. o. cel dela Orăștie care va trebui să fie cum se poate mai intensiv sprijinit), textile, ceramică, lemnărit, metale și arhitectonică, vor fi adunate și studiate. În secția textilelor va trebui să mergem mai departe decât atelierul nostru din Orăștie, primind în planul de muncă și încondeierea ștofelor, (batic) lucrarea plastică a pielei și confecționarea dantelei. În ceramică mai departe decât atelierul din Târgu-Jiu, încercând și smalțuri fine ca eozimul b. o. și lucrarea caolinului și a sticlei cu toate tehnicile ei. În lemnărit nu vom vopsi mobila de salon, ci dacă are să fie aplicat motivul din textile, ne vom mărgini la efectele de culori pe cari le produce lemnul ajungând astfel la intorsia care merită să fie cultivată. Un mobilier vopsit nu este nici când mai mult decât pentru un pavilion, fiind efectul prea ieftin.

Primul salon românesc va fi cel executat în intorsia fin lustruită etc.

Natural nici cu școale de industrie nu este totul făcut. În interesul muzeului și al școalei urmează proximalul pas.

Pedagogia modernă îmbrățișează întreaga viață. Metoda instrucției se schimbă, se desvoltă neconținut ca și viața, și astfel vor fi necesare cursuri speciale, conferințe, congrese etc. cari să demonstreze corpului didactic tot ceace este mai nou în metodă, aparate, disciplinare și chestii subordonate b. o. sociale, igienice etc. În fine prin conferințe cu teme cari pot câștiga interesul publicului mare (consument așazicând) se va ține treaz interesul general care trebuie bine speculat (în sensul bun al cuvântului) în interesul plasării produselor.

Credința fără probe sucombă, și sunt rari de tot oamenii cari cred cu convingerea, conștient, ridicându-se la o credință absolută. Credința masselor slăbește îndată ce nu li se mai gădilă convingerea. De aceea poate o instituțiune să trăiască numai prin propagandă — și nu din fonduri cari stau în linia a doua.

Am ajuns poate cam departe, dar voința unei națiuni n'are stavile — și dacă vom înțelege rostul dezvoltării industriei noastre naționale și a muzeelor noastre, atunci nu se poate să nu dorim să înaintăm, și ce dorim trebuie să ajungem!

Al. S. Iorga.

reau a nu avea absolut nici o legătură cu întregul.

După ce a cetit romanul lui Tolstoi „Război și pace”, l-a urmărit ani întregi viziunea grozavă, când comandantul Moscvei a aprins cetatea și, în clipa când se refugia, și-a adus aminte, să deschidă ușile pușcării și a casei de nebuni, dându-le drumul s'o ia și ei rasna prin lume... Apoi i se desprindea chipul drăguț al caprițioasei Natașa... și de câteori i se întâmpla să-și oprească ochii asupra unei fetișcane de vârsta lui, își punea, fără voie, întrebarea: Se aseamănă oare cu Natașa?

Atunci îi era năcaz, că e o fire așa de ciudată. Minteia lui era preocupată de problemele cele mai înalte și, în aceeaș vreme, se opria adese la lucruri mărunte, la copilării cari nu mai păreau potrivite cu cei nouăsprezece ani ai lui, cu sabia lungă ce-l aștepta și cu feciorii, cărora avea să le dea azi-măne ordinele cele mai severe.

Era un amestec ciudat sufletul acestui copil mare, care a moștenit, printr'o tainică viclenie a firii, severitatea austeră a tatălui și gingășia bolnăvicioasă a mamei!

În ziua din urmă, când au încins pentru întâia oară săbiile lungi, — lăpădând baionetele — au simțit cu toții, cum inimile le svăcnesc sub bluze, când au ridicat spre cer trei degete, depunând jurământul. Drapelul flutura în vânt... entuziasmul le îmbujora obrazii... o ușoară per-

dea de lacrimi le împăingeni privirea... drapelul lua proporții tot mai mari... li se părea acum, că e ca un nour uriaș, ce îi învăluie și îi mângăie. Simțiau, cum toată viața lor se concretizează în pânza aceasta plutitoare, ce îi ridică pe toți ca un talaz și îi risipește apoi ca pe niște ușoare bășici de spumă.

— Drapelul e *patriu!* — spunea comandantul școlii militare, și cuvintele lui aveau un ecou deosebit de puternic în sufletele tinerilor.

Când s'au răslețit prin oraș, li se părea, că plutesc prin văzduh. Apăsau cu mândrie mânerul săbiei, pentru a nu-i stânjeni în mers... priveau lumea cu un zimbet fericit și superior, ca tot atâția Napoleoni mititei, cari aveau să sperie, în curând, lumea, cu isprăvurile lor vitejești.

Seara, când se întruniră să ia masa împreună, — pentru a se despărți apoi, pe cine știe câtă vreme — ciocniră păharele sgomotoși, rostiră discursuri entuziaste, asigurându-se împrumutat, că nu-și vor uita de tovarășii, pe cari soarta îi va asvârli în alte părți, și-și strânsă apoi mâna cu căldură.

Aveau răgaz vr'o câteva zile, să mai dea pe acasă, pe urmă aveau să plece la trupă; la biruință sau la moarte.

La despărțire tatăl, care pleca și el pe câmpul de luptă, îl îmbrățișă, îl sărută pe frunte și-i zise scurt:

— Dragul tatii. Să fi viteaz și să nu-ți pese

de moarte! Ea ne poate ajunge și aici, dar dacă ne ajunge *acolo*... mori măcar vitejește!

Mama a plâns și l-a îmbrățișat îndelung, umplându-i geamantanele cu toate bunătățile: cozonaci și pui fripți, țigarete și sticle cu cognac; și tot soiul de flanele, ca să nu răcească băiatul, dacă războiul se va întinde până în toamnă, când încep să sufle vânturile reci...

Ca prin vis își amintea, — cum sta întins pe canapeaua vagonului — de defilarea lor, de parada cu muzica militară, de ploaia de flori, ce se asvârlea asupra lor... de batistele ce fluturau din toate geamurile... de lacrimile, ce curgeau pretutindeni.

Feciorii s'au ținut bine; pășiau fanțoși, cu ochii încruntați, cu buzele strânse. Din când în când mai scoteau câte un chiot prelung, căruia îi răspundeau altele, și iarăș altele...

S'auziau pufniturile mănoase ale locomotivei și scânteii fugare treceau pe la geam, pierzându-se în noapte.

— Cum sboară scânteile astea — și cum pier! — se gândi el. Așa se vor stinge și viețile noastre! — își zise într'un târziu.

Își aminti de cuvântul tată-său și se gândi cu dinadinsul la moarte. Li era lui frică de moarte? El credea că nu. În lungile lui lecturi militare, el se obișnuise cu gândul, că vleața are un preț așa de bagatel. E un fulg de nea, pe care vântul îl aruncă unde vrea; o scânteie, ce abia se ivește și s'a și stins.

Se prăpădesc azi atâtea mii de vieți într'o

Din culisele tratativelor româno-ruse.

București, 1 Iulie.

Ziarele de aici reproduc un lung articol din „Journal de Geneve” care din isvor sigur dă unele informații despre felul cum au urmat în ultimul timp tratativele între Rusia și România. Iată părțile mai interesante din aceste destăinuiri:

D. Brătianu a trimis la 26 Aprilie la Petrograd o notă categorică, aproape un ultimatum spunând ce reclamă.

Atins de tonul luat de d. Brătianu față de Rusia, d. Sassonow a răspuns prin niște contrapropuneri derizorii pe cari nici un om de stat român, ales chiar printre cei mai decisi în senzul unei interveniri, nu le-ar fi acceptat.

Franța și-a multiplicat vorbele bune. Ea a căutat să împace lucrurile, dar zadarnic. Rău începute, tratativele au fost rupte, sau mai bine zis, întrerupte în ultimele zile ale lunii Mai. Fiecare se oprise la pretențiile lui: Rusia spunea că nu se vorbește așa cu o mare putere — iar cabinetul din București, că rezultatele obținute până în prezent de armatele rusești nu dedeau dreptul la atâta mândrie.

De atunci, diplomația rusă, a căutat să influențeze asupra miniștrilor pe cari îi credea mai puțin intransigenți decât d. Brătianu și asupra diferiților membri influenți din trecutele cabinete. Ea a lăsat să se înțeleagă că la Petrograd nu se va refuza unele concesiuni noi mai cu seamă *acordarea Cernăuțului*, capitala Bucovinei, cu condiție ca și România la rândul ei să renunțe la pretențiile considerate ca excesive de guvernul imperial.

Tratativele au fost reluate la Paris, la 8 Iunie pe un ton foarte amical de astădată. Rusia lasă să se înțeleagă totuși că ea nu poate ceda asupra chestiunii Sârbilor, față de cari ea și-a luat angajamente scrise și pe cari i-a sacrificat deja Italienilor pe malurile Adriaticii.

D. Brătianu rămâne intransigent și de astădată are rolul cel frumos față de opinia

publică care nu admite să se facă o campanie împotriva-i pentru a-l forța să cedeze cu privire la niște teritorii considerate ca românești.

Șefii intervențiștilor aprobă rezistența încăpăținată a primului ministru în ceea ce privește Bucovina, dar ei ar fi dispuși la concesiuni față de Sârbi, cu condiție că aceștia la rândul lor să pornească împotriva Constantinopolului. România e gata să dea exemplu în privința asta. Toți oamenii politici români sunt de părere ca să se restituie vecinilor dela sud aproape totalitatea Dobrogei, câștigată în 1913 prin tratatul din București, păstrând numai o frontieră strategică, Dobrici și Balcik, între altele vor fi redade Bulgariei.

In rezumat, dificultățile subsistă și nu sunt încă aplanate.

Un ziar francez aprobă politica de expectativă a României.

În vreme ce câțiva patrioți din România se arată prea grăbiți și nu-și mai potolesc furia lor contra guvernului român fiindcă acesta nu vrea să vâre țara în război, politicienii francezi — cari au mare interes ca pentru succesul cauzei lor, să le vie în ajutor o nouă putere — arată multă înțelegere atitudinii expectative a României

Așa în „Le Journal” din Paris cu data de 12 Iunie st. n. cetim următoarele:

„Situatiunea militară, ea singură, ajunge să ne impună o mare rezervă în judecarea reacțiilor pe cari conflictul european le poate avea azi asupra statelor balcanice, și în deosebi asupra României. Tăcerea ar fi cea mai bună atitudine și n'am rupe-o, dacă n'ar fi vorba de prevenit unele desiluzii pregătite de niște campanii bine intenționate de sigur, dar cari sunt foarte puțin nimerite.

E cu totul firesc ca Italienii să simtă oarecari regrete văzând expectativa prelungită a statului dunărean. Solidaritatea celor două națiuni latine a fost strălucit afirmată prin glasul unor oratori, pe cât de simpatici, pe atât de fără răspundere. Analogia situațiilor dădea temei speranțelor.

Dar nu trebuie exagerate paralelele. O mare națiune, pe de-a n'tregul liberă pe hotărârile sale și având siguranța mijloacelor acțiunii sale, poate să-și permită îndrăzneții în fața cărora un stat mic, ale cărui mijloace mai sunt limitate și de împrejurări, dă îndărăt. Să nu se piardă din vedere situațiunea extrem de serioasă în care ar fi pusă România cât timp deschiderea strâmților nu-i va garanta aprovizionarea. Dificultățile contra cărora aliatul nostru rus luptă cu atâta vigoare, sunt în această privință un avertisment semnificativ.

De altfel, nu e acesta singurul cuvânt pentru care mersul evenimentelor întârzie. Ar fi nepotrivit să închidem ochii asupra unei situațiuni notorii. Negocierile cari au precedat intrarea în acțiune a Italiei au durat luni de zile. Problemele de rezolvit în ce privește România nu sunt mai puțin complexe, ba poate au mai fost complicate de faptul că au fost abordate mai târziu.

Pofta nu vine numai mâncând, ci vine și văzând pe alții mâncând. România are poftă mare, și ar fi ușor să-i fie refuzate, dacă principiul naționalităților ar fi fost întotdeauna respectat.

Cronica feminină.

Pentru femeia menajeră.

— Despre conserve. —

Conservarea fructelor și a legumelor trebuie să ia azi proporțiile dublate celor de până acuma și văzând mizeriile și crizele economice ce le avem acuma chiar în lunile de vară, fără îndoială, fiecare menajeră va ști să-și facă proviziile necesare în timp oportun și măsură suficientă, cu gândul la sezonul de iarnă. Chestiunea pânii s'a aranjat până acuma în mod satisfăcător, nădăduim și avem toată garanța că aceeași îngrijire se va lua și de aci înainte dându-ne mijlocul să ne putem procura făina necesară. Urmează femeia să îngrijească de alimentația de toate zilele și din belșugul de legumi și fructe de azi să nu ducem lipsă atunci, când grădina nu ne mai dă.

Multe dintre legumi se conservă în starea lor naturală în pivniță sau în grădină (cartofi, chil, conopidă, gulii); altele însă trebuie supuse la a-

clipă; pentru că viața lui ar fi mai prețioasă ca a altora?

— Dar cu sunt tânăr — își zise el.

— Ei și? — îi răspunse un glas din lăuntru. Crezi tu, că e numai decât o mare plăcere, să ajungi la o vârstă așa de neputincioasă, încât să-ți ceri singur moartea și ea să-ți rădă în față? Dacă mori tânăr, te-ai scutit de atâtea năcazuri și desiluzii, cari mai târziu te ajungeau cu siguranță, ca pe cei mai fericiți oameni chiar! Ei — atunci?

Își împătură mantaua la căpătâiu și închise ochii.

Frânturi de vise îi treceau prin creeri, amăgindu-l și trezindu-l la intervale dese... icoana mame-sii îi apărea plânsă și îngrijorată... apoi îi apăru Natașa... Când își deschise ochii nu mai știa sigur, dacă uitase pe Natașa, ori era o altă față, una ce-i sămăna mult, și pe care o văzuse undeva...

Soarele strălucea la geamuri, când se pomeni.

Își pe peronul cupeului, odihnindu-și privirea pe covorul verde al sămănăturilor, ce se mlădiau sub mângăierile vântului.

Sate mititele apăreau, din când în când, la marginea zării, cu căsuțele risipite pe coaste, în preajma bisericilor cu turnuri sclipitoare, ce făceau pe păstorul.

Și oamenii munceau de zor; fete îmbujorate cu fustele suflecate săpau porumbiștea.

Ele conțeau din săpat, când trenul se apropia de ele, și făceau semne cu mâna flăcăilor necunoscuți, ce mergeau la moarte.

Frânturi de doine, miros de pământ și de iarbă udă răsbătea prin geam.

— Ce frumoasă e lumea — se gândi el.

Era oare părerea de rău, ce nu se putea ascunde... Era regretul, că putea să moară în curând.

— Nu — zise el, cu îndârjire — nu mi-e frică de moarte, dar totuși ar fi prea de tot grăbit lucru, să mor de acum... Să mai trăiesc... așa, un an doi... poate zece, poate mai puțin; dar, în sfârșit, fie ce va fi!

Trenul se ôpri brusc, pe câmpul deschis; ofițerii schimbară, cuvinte șoptite, cu reticențe... Flăcăilor li se dete amiaza.

S'auziau pe aproape împușcături, dar nu se vedea tipenie de om. Un curier, plin de praf și de sudoare, sosi în galopul calului. Dete comandantului un ordin într'un plic; apoi se înapoie în goană. Pe urmă sosi al doilea și al treilea... Bubuituri de tunuri rupseră deodată tăcerea... s'auzeau dela spatele trupel...

— Sunt tunurile noastre, spuseră soldații veseli; avem acoperire la spate.

Deodată s'auzi goarna, sunând alarma. Rândurile se închegară în pripă... gloanțele suierau, trecând peste capetele soldaților. Se vedea, de pe fum, cum dușmanul se apropie, pe coasta de alături. Acum i se deslușiau și hainele pământii... Cei doi dușmani se apropiau unul de altul, târându-se prin sămănături și descălcând focuri fără întrerupere... Deodată inamicul scoase un chiot prelung, și se ridică, pornind atacul cu baioneta. Coloane după coloane se înclăstau în încăierarea de moarte... Când veni rândul cadetului, el comandă asaltul, dar

ploaia de gloanțe era atât de vehementă, încât oamenii nu se urniră din loc. El puse mâna pe revolver, să împuste pe cel dintâi renitent. Dar își schimbă gândul repede, trase sabia, se năpusti în fruntea coloanei, răcnind: „După mine, feciorii!”

Coloana porni pe urma lui, ca o vijelie...

Târziu noaptea, când feciorii se înapoiau trudiți, în rânduri rărite, sanitarii aduseră într'o lectică, un grav rănit. Era catedul.

— E mort? întrebă soldații cu îngrijorare.

— Nu cred, răspunse un sanitar, e rănit la piept.

Îl așezară în spitalul improvizat; îi descheară bluza, pe care abia se zărea o dără ușoară de sânge.

Un singur glonț îl atinse; dar acela îi perforase inima.

Câțiva soldați, își duseră la ochi mâinile, crăpate de muncă...

Cum zăcea, alb ca varul și frumușel, cu capul atârnat într'o parte, cadetul părea că doarme.

O ușoară dungă dureroasă îi rămăsese încremenită, în jurul gurii.

Părea un regret, o întrebare... un protest blând și resemnat, pentru o moarte așa de timpurie, când viața mai avea pentru el atâtea taine de descoperit, atâtea plăceri și atâtea mizerii, din cari ar fi dorit să guste și el, ca toți semenii lui, ce se strecoară, ca umbrele, prin această tristă vale a lacrimilor!...

nume preparatie. In general, mijloacele de conservare, atât pentru legume cât și pentru fructe, sunt: uscatul și întrebuințarea materiilor antiseptice ca și oțetul, sarea.

Cel mai practic și poate cel mai bun metod este uscatul. Într'un menaj, neavând la dispoziție cuptoarele speciale de uscat, de sigur nici nu putem obține rezultatele legumelor uscate de fabrică mai cu seamă prin faptul că nu putem supune acestui metod toate legumele de vară ce le avem la dispoziție. Unele dintre ele însă: fasolea verde și galbenă (culoarea păstăului), morcovi, bureți, țelină, uscate la soare, sau în cuptoarele noastre primitive, sunt tot așa de gustoase și se țin perfect de bine până târziu în lunile de primăvară, ca și oricari legume uscate, fabricate Maggi, Siebig, sau altă marcă, cumpărate pe bani scumpi. Aceste legume uscate cu desăvârșire, având aspectul frunzelor uscate, sunt stoarse de toată umezeala, ceea ce este o garanță că nu putrezesc sau mucelesc, păstrându-și în același timp gustul natural și valoarea lor nutritivă. Prin experiențele arătate de câțiva ani, cunoaștem rezultatele superioare ale legumelor uscate, față de sistemul conservării legumelor fierse în borcanele legate ermetic, și astăzi deja cunoaștem avantajele incomparabile ale procedurii dintâi față cu cel de al doilea din punctul de vedere al economiei de timp și parale în plus având întotdeauna și garanța conservării, ceea ce este foarte îndoielnică la borcanele legate, urmând adeseori fermentarea conservelor.

Este însă superior de sigur, procedeul așa numit Appert (numele inventatorului), procedeul care consistă în conservarea tuturor legumelor și fructelor în borcane de tinichea albă anume preparate, închise ermetic și fierse la temperatură de 110°. Acest sistem de conservare aplicat pentru diferitele cărnuri, legume, fructe, marmelade, etc., completat, și apoi ramificat și dezvoltat în toate direcțiile, este singurul sistem prin care se pot conserva alimentele păstrându-și timp îndelungat aspectul lor natural, și nealterându-le câtuș de puțin gustul și savoarea lor proaspătă.

Abia câțiva ani înainte aceste conserve în borcane de sticlă sau tinichea erau cunoscute la noi numai cu marca diferitelor fabrici din străinătate (în Ungaria de nord încă sunt 2—3 asemenea fabrici); încetul cu încetul însă, s'au generalizat și în gospodăriile noastre ca preparative proprie, grație borcanelor și micilor mașinării, invenții foarte ingenioase și ușoare de mănuit, și relativ foarte ieftine eliberate de fabricile de conserve Weck, Rex ș. a. din Elveția și Germania. Aceste aparate sistematice se compun din borcane provăzute cu capac de sticlă și un cauciuc, o marmită din fer alb cu fundul dublu găurit în care se aranjează și ferb borcanele, și un termometru, arătând gradul necesar fiecărei legumi și fructe. Ne putem lipsi însă cu multă ușurință de aceste obiecte, nefiind indispensabile, și păstrăm numai borcanele cu capacul care se închide ermetic și care este cheia siguranței conservării. Câtă economie de timp în acest sistem! Cele mai gingașe legume chiar și ale căror conservare este foarte dificilă, ca și mazerea verde, conopidă, sparanghel, etc. le putem avea în starea lor proaspătă. O singură și de sigur importantă piedecă formează încă înlocuirea sticlelor vechi cu acest sistem nou și atât de practic, prețul prea considerabil încă; nădăjduim însă că prin practicitatea lor intrând tot mai mult în simpatia menajelor în curând le va scădea prețul și peste câțiva ani în locul sticlelor cu compot de odinioară, legate cu atâta precauțiune, ambițiune și risipă de timp, vom vedea înșirate pe dulapurile odărilor răcoroase dela sat — borcanele moderne închise cu cauciuc.

Anul trecut, la expoziția națională din Berna am văzut expunerile fabricilor de conserve din Elveția, dintre cari am remarcat îndeosebi cele de Lenzbourg, Saxon, Weck. Și mărturisesc că am rămas uimită văzând aceste frumuseți de conserve de fructe și legume. Și degeaba, oricât am dori și am vrea s'o ducem și noi la perfecție, am avut atunci clipe de umilire pentru toată știința noastră de bune gospodare, făcând comparație între aceste preparate de fabrică atât de superioare celor din modestele noastre camere de conserve.

Foarte adesea însă fabricile de conserve dau preparațiilor acea admirabilă culoare vie verde prin ajutorul suflatului de cupru, ceea ce întrebuințat la exces, le dă un gust foarte neplăcut, fiind totodată nehygienic. În proporție moderată însă, nu este deloc indigestibil.

Fructele uscate, conservate în alcool, oțet și zahăr, și apoi sterilizate sunt bine cunoscute în

toate ținuturile noastre. Iar oțetul cel obținem aproape din toate fructele, este de un gust mult superior esenței, cumpărată astăzi în băcăni cu un preț triplu. Incepând cu cele dintâi fructe: vișine, smeură, struguri ș. a. până toamna târziu când terminăm cu strugurii, avem la dispoziție material din care scoatem un oțet curat, delicios ca aromă

și gust, putând înlocui cu el chiar lămâia, în toate preparațiile noastre culinare fie cât de delicate.

Natura ne dăruiește bogăția nemărginită din toate produsele ei, urmează ca noi să le știm întrebuința pe toate la timpul său și să le tragem retele foloase ce ni le aduc în cursul anului întreg.

T. B.

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

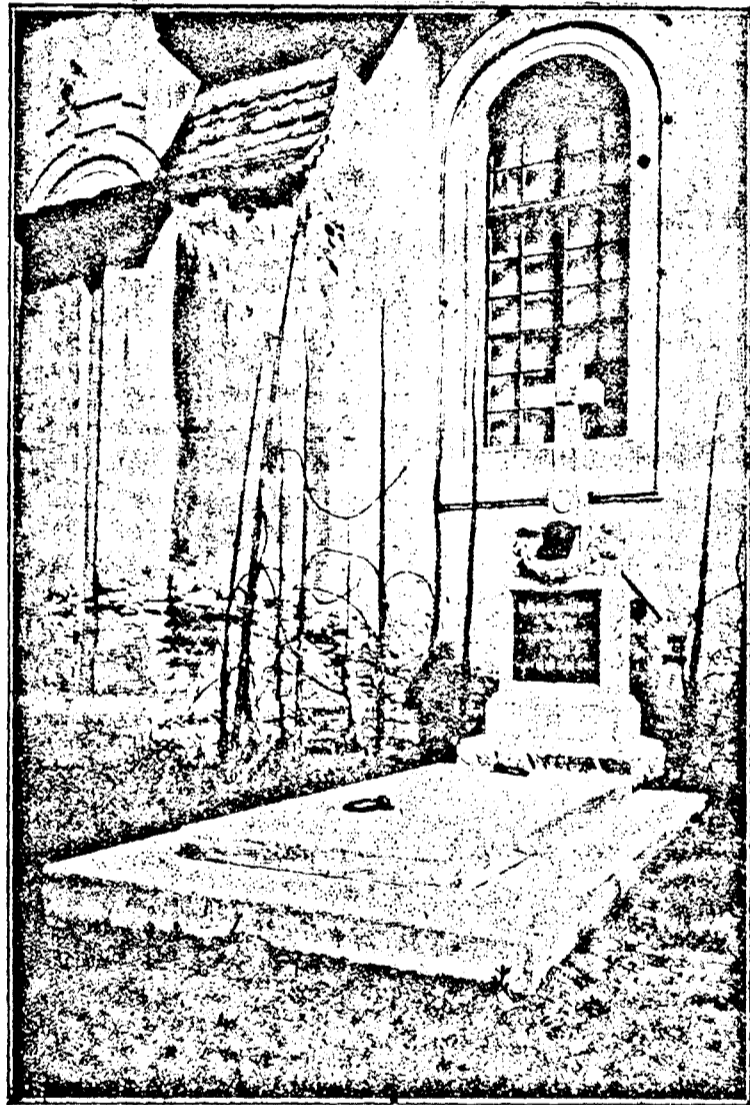
Conferință ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898, de Fr. Rieger, colonel ces. și reg.

(Sfârșit.)

La mormânt l'a petrecut garnizoana din Sibiu, care în urma plecării trupelor la manevre era redusă la un număr foarte mic, precum și școalele comunelor cari erau mai apropiate. Mormântul zace în cimiterul bisericii greco-catolice din Sibiu, aproape de zidul despre miazăzi al acestei modeste clădiri, și este însemnat printr'o piatră monumentală, ce a proiectat-o el însuși și pe care se vede îndată unul din acele obuze, cari au ieșit din gura unuia din tunurile monstre ale flotei italiene îndreptat fiind asupra fortificațiilor insulei

Lissa. Acest obuz a căzut tocmai lângă colonelul Urs și a intrat în pământ; renegându-și natura sa de granată, a căzut asadară fără să explodeze, lângă comandantul cel neînvingibil al fortăreței — care a știut să reziste unei flote atât de puternice — rămânând pe loc nevătămător, ca și cum, recunoscând puterea acestuia, ar fi voit să sfârșească mut și fără efect.

Acest obuz l'a păstrat Urs, ca aducere aminte de Lissa, și în urma dispoziției sale a fost pus pe mormântul său.

MORMANTUL COLONELULUI
DAVID BARON URS DE MARGINA.

La acest loc a primit — conform unei voințe a colonelului Urs — fiecare școlar, care a luat parte la inmormântare, câte-o coroană din lăsământul său.

Fie, ca și dânsul să-și primească încă coroana sa; fie ca și monumentul, ce și l'a așezat el în inimile fraților săi compatrioți, să-și afle un contrast în piatră și aramă, în templul de glorie al armatei cesare și regești.

Dacă ținem seamă cât de simple sunt condițiile, în cari a crescut colonelul Br. Urs din copilăria sa, cât de modestă școala ce a absolvat-o, cum însă ea fu totuș de-ajuns ca să-i formeze o bază bună pentru a se instrui singur mai departe; dacă

considerăm toate acestea, atunci trebuie să admitem, că el poseda fericitul dar de-a trage, ca puținii oameni, o multime de învățături din tot ce el văzu sau păți, făcu sau contribuă să se facă; că, în fine, el știu să utilizeze cât mai bine toate; că avu o inteligență rară, un spirit clar și pătrunzător, o voință tare și facultatea de-a pune în practică, repede și cu noroc, toate intențiunile și ideile sale, și în același timp să-și subordoneze voința inferiorilor săi. Și dacă mai remarcăm ce inimă caldă, ce suflet nobil se asociază cu un zel și stăruință de fer, atunci trebuie să zicem fără considerațiune:

„El ne este o pildă, de care a se însufleși se cuvine totdeauna generațiilor mai tinere!”

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 2 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: Trupele aliate ale armatei Linsingen i-au scos pe Ruși, după lupte înverșunate de mai multe zile, din pozițiunile foarte tari ocupate la Gnila-Lipa, în jos de Firlejow. Inamicul, care se refugiază în direcția spre răsărit și pe care îl urmărim pe întreg frontul armatei, a suferit iarăși grave pierderi. În luptele aceste am făcut prizonieri 7765 Ruși și am capturat 18 mitraliere. În legătură, de aci spre nord continuă luptele. Pe Nistru n'a avut loc nici un eveniment însemnat. În Polonia rusească, trupele aliate sunt în luptă cu mari forțe rusești între Bug și Vistula dealungul pârâului Por și Wisnița. Pretutindeni atacă armatele noastre. Spre apus dela Vistula trupele noastre au atacat pozițiunile inamicului dela Tarlow. După amiazi la orele 5 am ocupat în asalt un punct de razim, ce se găsește spre mieznoapte dela aceasta localitate. Seara celelalte părți ale frontului de atac s'au apropiat la distanța de atac și noaptea au pătruns în pozițiunile Rușilor. Inamicul s'a retras în fugă. Urmându-l am ajuns la Jozefow lângă Vistula. I-am mai respins pe Ruși și din pozițiunile ce le dețineau spre miezăzi-răsărit dela Siemno, capturând cu acest prilej 700 Ruși.

Pe frontul italian: Italienii au reînnoit ieri atacul împotriva platoului Doberdo. După o pregătire de mai multe ore, cu artileria infanteria inamică a dat, după amiază și seara mai multe atacuri împotriva noastră între Sdrausina și Vermegliano. Atacurile mai mici date prealabil împotriva noastră pe teritoriul muntelui Krn și în o parte a capului de pod dela Gorizia, le-am respins deasemenea. Bravele noastre trupe, își mențin, ca până acum, pozițiunile originale, probate. Lupta de artilerie continuă pe întreg frontul.

Berlin, 2 Iulie — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Am respins atacul în-găsesse spre răsărit de Souchez. În partea apuseană a Argonilor unele părți ale armatei A. Sale împărătești, moștenitorul, a repurtat succese frumoase. Trupele din Alsacia-Lorena și din Württemberg au ocupat cu asalt spre mieznoapte-apus dela Four de Paris tranșeele și punctele de razim ale inamicului pe o lungime de 3 kilometri și o adâncime de 2—300 metri, capturând 25 ofițeri și 1710 soldați de rând, 18 mitraliere, 40 lansatoare de mine și 1 tun revolver. Pierderile francezilor sunt considerabile. În Vosgi am ocupat pe Hilsenfirst două fortificații. Incercările inamicului de a le recuceri au eșuat; am capturat 13 ofițeri și 149 soldați de rând.

Pe frontul oriental: Spre miezăzi-răsărit dela Calvaria am luat dela inamic după o luptă violentă o pozițiune înălțată. Cu acest prilej am capturat 600 Ruși.

Pe frontul sudoriental: Ocupând cu asalt și înălțimile ce se ridică spre răsărit dela Kurostovice și spre mieznoapte dela Haliciu i-am silit pe Ruși să se retragă pe întregă linia lor, ce începe la Mariampol și se sfârșește în regiunea spre mieznoapte dela Pirlejow. Generalul Linsingen îl urmărește pe inamicul bătut.

Prada ce am făcut-o a sporit ieri scară la 7265 prizonieri (între cari 11 ofițeri) și 18 mitraliere. Armatele marelui Mackensell l'au împins pe inamic, în lupte continue spre apus dela Zamosce, dincolo de zona Labunka și Por, și unele părți ale armatei au trecut și peste această zonă. Mai spre apus am ajuns până la pozițiunea inamicului pe linia Tarobin-Krasnik-Jozefow (lângă Vistula), lângă Stroza și Krasnik pozițiunile din frunte și am ocupat aceste localități încă ieri seara. Spre apus dela Vistula Rușii au fost siliți sub presiunea atacului nostru să părăsească pozițiunea care o forma capul de pod de lângă Tarlow. Tărâmul de miezăzi al Kamienniei l'am curățit de inamic. Trupele general-majorului Woyrsch, luptând cu succes, i-au scos pe Ruși din pozițiunile lor până în regiunea spre răsărit dela Siemno, precum și la Ilza și au făcut prizonieri cu acest prilej 720 de soldați din corpul de gardă.

Rusia și România.

Iasi. — Ziarul „Cuvânt Moldovenesc” din Chișinău scrie următoarele:

„Gazeta „Reci” spune că România ar putea fi mai ușor câpătată de partea împărătească-înțelegeri și deci și a Rusiei, dacă aceasta i-ar face o dreptate, pe care Românii de mult o așteaptă și anume: *întoarcerea ținuturilor dela*

miazăzi ale Basarabiei, cari i-au fost luate după războiul ruso-româno-turc din 1877/78.

O altă măsură pentru atragerea României în partea Rusiei gazeta „Reci” o vede într-o politică mai bine-voitoare a împărăției rusești față de moldovenii din Basarabia.

Impărăția rusească ar face bine, zice pomenita gazetă, dacă i-ar ajuta pe moldovenii basarabeni prin școli moldovenesti să iasă la lumină la care râvnesc de atâta amar de vreme”.

Pierderile Englezilor la Dardanele.

Londra. — Asquith a declarat în cameră, că marina engleză a pierdut la Dardanele până la 31 Mai în luptele pe uscat și pe apă: ofițeri: 496 morți, 1134 răniți, 92 dispăruți; soldați de rând: 6927 morți, 23.542 răniți și 6745 dispăruți.

Rușii părăsesc Galiția.

Berlin. — „Berlinske Tidende” anunță: Agenția telegrafică rusească pregătește opinia rusească pentru iminenta deplină evacuare a Galiției de către armatele rusești, devenită necesară în scopul unei noi concentrări a forțelor rusești.

România își alege singură momentul intrării în acțiune.

Lugano. — *Corespondentul italian Magrini scrie în „Secolo” că ruperea între România și quadrupla antantă a provocat-o condiția pusă de România, ca ea singură să aleagă momentul intrării sale în acțiune. Ambasadorul rusesc a declarat de neplăcută această pretențiune, ridicată de altcum de statul major român în cursul tratativelor. După informațiunile lui Magrini Rusia va trimite în săptămânile cele mai apropiate o nouă notă României, dar primul ministru României nu se va grăbi cu răspunsul, ci va aștepta dezvoltarea evenimentelor din Galiția.*

Infrângerea Rușilor în Galiția e determinantă pentru România.

Amsterdam. — „Times” anunță din Sofia: *Infrângerea Rușilor în Galiția a avut o înrăuțire de necrezut asupra României. În Sofia se simte presiunea mai puțin. Atitudinea României va hotări și soarta Bulgariei.*

Sârbii au bombardat pozițiunile noastre dela Orșova.

București. — „Universul” anunță din Verciorova: *În noaptea de 29 Iunie, la orele 12, Sârbii au început să puste de pe muntele Goricin cu tunuri de calibru mijlociu asupra pozițiunilor austro-ungare dintre Verciorova și Orșova, precum și asupra Vodice și a portului din fața insulei Ada-Kaleh.*

Pe o jumătate de oră reflectoarele austro-ungare au căutat tărâmul sârbesc din fața cu Ada-Kaleh și artileria austro-ungară a bombardat cu violență pozițiunile sârbești dintre Tekia și Sip. Canonada a ținut până dimineața la orele 3. În lupta aceasta au luat parte 6 baterii sârbești și 4 austro-ungare.

Clemenceau despre infrângerea Rușilor în Galiția.

Genf. — E de mare interes, din mai multe motive, articolul scris de Clemenceau despre *Lemberg și infrângerea Rușilor în Galiția*. Clemenceau combate părerea colegilor săi ziariști, cari căderii Lembergului nu voiau să-i dea atențiune și zic, că evacuarea capitalei galițiene a fost o iscusită apucătură strategică. Lucrul stă însă chiar contrar. Clemenceau recunoaște că și el singur a fost *peste măsură optimist* și a sperat mari rezultate pe câmpul de războiu occidental, dacă armata rusească va lega forțele germane și austro-ungare în Galiția.

E nedreaptă imputarea — scrie Clemenceau — care ni se face din partea Rușilor, că aliații n'au legat pe câmpul de războiu occidental întreaga armată germană și așa nu au ușurat situația armatei rusești în orient. El recunoaște oă *infrângerile Rușilor au fost cauzate de lipsa mare de muniție*, dar speră că tăvălucul rusesc va fi pornit din nou și-și va face datoria, trebuie însă să i se dea răgaz, ca după retragerea din Galiția să-și reculeagă puterile. Incetarea operațiunilor din partea Rusiei nu înseamnă însă, că armata franceză să se pună acum pe odihnă. Situația e de așa, că *dacă armatelor aliate germane și austro-ungare le va reuși să-i respingă pe Ruși până la Varșovia și acolo să-și construiască fortificații de câmp, cum au făcut Germanii pe câmpul de războiu occidental, armata franceză o va resimți aceasta foarte mult*. Trebuie să fim cu grijă pe câmpul de războiu occidental și nu-i permis să fim încrezuți. *Semnele arată că vom avea o nouă campanie de iarnă, trebuie să ne pregătim pentru aceasta și la primăvara viitoare quadrupla antantă trebuie să-și adune forțe pentru ofensiva generală ca să-i dea cea din urmă lovitură inamicului.*

† Ion Lahovary.

Telegrama de condoleanță a regelui. — Cortegiul funebru. — Inmormântarea.

Duminecă a încetat din viață la București, după cum am anunțat, fostul ministru și șef al partidului conservator Ion Lahovary, în urma unei boli de inimă. Moartea regretatului bărbat de stat român a produs în întreaga Românie regrete profunde. Maj. Sa regele Ferdinand a adresat văduvei, dna *Emma I. Lahovary* următoarea telegramă de condoleanță:

„Sub impresia tristei vești, care ne cauzează o sinceră și adevărată durere, mă grăbesc să vă spun, că din toată inima împărtășesc profunda d-voastră durere și rog pe Dumnezeu să vă susțină precum și pe ai d-voastră în aceste crude momente. Plâng în mod sincer moartea lui Ioan Lahovary, al cărui nume este strâns legat de istoria țării sale, căreia își devotase nobila sa inimă și toate puterile sale. De asemenea îi voi păstra în veci o amintire recunoscătoare”.

Telegrame de condoleanțe au mai adresat văduvei și regina și principele Carol.

Rămășițele pământești ale regretatului Ion Lahovary au fost transportate Luni la biserica Domnița Balașa.

Inmormântarea s'a făcut Marți d. a. După prânz al ora 3, Prea Sfinția Sa episcopul Nifon al Dunării de jos înconjurat de numeros cler, a oficiat un serviciu divin în biserica Domniței Balașa, unde se afla depus corpul defunctului. Afară de membrii guvernului, birourile și membrii adunărilor legiuitoare, a azistat la ceremonia religioasă A. S. R. principele moștenitor, însoțit de casa civilă și militară.

Cortegiul funebru a plecat la 4 jum. dela Domnița Balașa spre cimitirul Șerban Vodă, urmând calea Rahovei, 11 Iunie, Parcul Carol, șoseaua Șerban Vodă.

Cortegiul era alcătuit astfel: 1 pluton de jandarni pedestri, înaltul cler, corul seminarului „Nifon”, decorațiile purtate pe perine de doi ofițeri de stat major, carul cu coroane, carul funebru, familia defunctului, miniștri și membrii Corpurilor Legiuitoare, invitații, trăsurile familiei, trăsura regală. Onorurile militare au fost date de următoarele trupe din garnizoana Bucureștilor: un batalion din reg. 6 Mihai Viteazul, un batalion din reg. 4 Ilfov Nr. 21, batalionul 6 vânători — aceste trei batalioane formând un regiment sub comanda unui colonel — o baterie înhamată din reg. 2 artilerie și 2 escadroane din reg. 9 Roșiori.

Inhumarea s'a făcut, în cimitirul Șerban Vodă.

Odițiunească în pace.

INFORMAȚIUNI

Arad, 3 Iulie 1915.

Scrisoare de pe câmpul de luptă. Un bun prieten al nostru ne scrie de pe câmpul de luptă dela nord:

R.... (lângă San), 27 Iunie.

„....Mă folosesc de ocaziune ca să-ți scriu mai multe lucruri interesante de pe câmpul de luptă:

După lupta dela Gorlice drumul nostru duce spre Rusia cea mare, alungând mereu puterile dușmane dincolo de graniță. După o luptă mai mică, plecând în urma Rușilor, cari ne-au amărât vecinătatea, înainte de a trece apa Sanului au afișat salutul lor pe un arbore. Am aflat o hârtie mare pe care era scris cu litere mari: „*Dai Boje Austria*”. Deci Rușii nu mai au de gând a se întoarce.

Zilele trec — cele mai multe — în deplină liniște, numai artileria ambelor puteri poartă o luptă îndârjită. Puterea Rușilor este zdrobită, deprimația crește între ei și voia de a lupta scade din ce în ce. Spun prizonierii ruși, că soldații Ruși așteaptă sfârșitul războiului din săptămână în săptămână.

De altcum sunt bine, dar mă plictisesc grozav, n'am ce ceti ceva mai nou.

Vă salut pe toti.

Adrian.

Chemare amânată. După cum se anunță din Viena, în Austria a fost amânată chemarea sub arme a glotașilor obligați la serviciu militar: născuți între anii 1878 și 1886 cari aveau să se prezinte în 15 Iulie, până în 16 August. Pentru Ungaria se vor lua dispoziții în privința aceasta, după cum se anunță mai târziu.

„Vorwärts” apare din nou. Organul social-democraților germani, „Vorwärts”, a cărui apariție a fost sistată la ordinul comandamentului militar pentru cunoscuta proclamație de pace a partidului, a început ieri Vineri din nou să apară.

† Emil Pop, inv. gr.-cat. în Vașad, fratele dlui profesor George Pop din Arad, a decedat în 2 Iunie n. în vârstă de 40 ani. Rămășițele pământești ale regretatului învățător se vor depune spre vecinică odihnă în cimiterul din Vașad în ziua de 4 Iunie n. Defunctul a fost un învățător distins și foarte iubit de colegii lui, apoi ca Român și-a atras simpatii generale.

Odihnească în pace.

Cunoscutul scamator și iluzionist Carmellini, numit cu drept cuvânt „Regele vrăjitorilor” a sosit la Arad unde va da azi și mâine două reprezentări interesante din domeniul neîntrecutei sale arte. Reprezentațiunile vor avea loc în fiecare seară la orele 8^{1/2} la hotelul „Central”. Prestațiunile excelentului iluzionist, care a debutat cu mare succes în capitale și la curți regale, sunt cu deosebire remarcabile în domeniul transmisiunii gândurilor. Impreună cu soția sa, care îi servește de mediu, săvârșește lucruri într-adevăr miraculoase. Bilete se pot cumpăra seara la cassă.

Act de mulțămintă. „Societatea meseriașilor români din Blaj”, își ține de plăcută datorință a aduce și pe aceasta cale cele mai calde mulțămiri direcțiunii institutului „Albina” din Sibiu, pentru ajutorul de 50 cor., cu care ni-a gratificat în aceste vremuri de grea încercare. Blaj, la 28 Iunie 1915. Pentru comitet: Gavril Precup, prezident.

In loc de cunună peritoare pe sicriul mult regretatului colonel Anchidim Șioldea, au contribuit la „Fondul văduvelor și orfanilor meseriași”, administrat de „Societatea meseriașilor români din Blaj”, Iuliu Pop, preot în Lujerdin, George Pataki, preot în Stoiana, Anton Precup, protopop în Rebrisoara, Gavril Precup, prof. în Blaj — toți rudenii ai defunctului câte 10 cor.; Iuliu Martian, major în penz., Năsăud, prieten al defunctului 10 cor.

x In sanatoriu „Sanitas” din Versecz cu 1 Maiu st. n. a. c. s'a început al treilea sezon de cură. Rezultatele de cură din cei doi ani trecuți au fost foarte favorabile.

Sanatoriu stă sub conducerea domnului medic diriginte Dr. L. Méhes. In institut se aplică factorii curativi fizici cunoscuți sub denumirea de cură fizico-dietetică sistemul Dr. Lahmann. Institutul este înzestrat cu aparatele cele mai moderne de cură.

Cura se folosește la boalele cronice și este indicată mai ales: la boalele sistemului nervos, ale căilor respiratorii, ale cordului, ale organelor digestiunii, la tot felul de boale femești, la boalele de rinichi, ale beșicii, prostatei și la urmările lor, la boalele constituționale, ale organelor motorice, la reumatism, dieteză urică și la boalele climatice. Copii slabi și săraci de sânge (anemici) prin cura aceasta se reculeg admirabil. Sanatoriu se află la poalele dealurilor în mijlocul unui parc mare și frumos. Are încăperi confortabile și întreținerea e de rangul prim pe lângă prețuri moderate.

Prospecte în limba română se trimit la dorință prin direcțiune. (Sa 1997).

Epigrame.

Domnișoarele X.

Zici, că nu vrei de bărbat
Să mă iai, căci „nu sunt pentru tine”.
Nu uita, că-i plagiat:
In așa chip am fugit de tine.

Unei doamne.

Ești *damă* mândră azi, cu toane,
Te plimbi cu capul ridicat.
De când pe cap purtai tu poame,
Năravul nu ți l'ai lasat.

Unui miltitel.

Fiind tu mic și-ai pus „țilindru”,
Ca să întreci pe alții frate,
Nu-ți ajută asta dragă,
Vezi arată-ne și fapte!

Dr. Ludovic Csato.

Ultima oră.

FLOTA GERMANĂ A BOMBARDAT WINDAU.

Stockholm. — Flota germană a bombardat în 28 Iunie Windau, scufundând cea mai mare parte din vasele ce le-a găsit în port, între acetse și vaporul svedian Vesta.

GERMANII BOMBARDEAZĂ DIXMUIDEN.

Genf. — Artileria grea germană a bombardat ore întregi Dixmuiden.

LUPTĂ PENTRU BRZEZANY.

Budapesta. — *Dela cartierul presei se anunță: Armata germană de sud strămoștește vîguros armata rusească compusă din 14 divizii. Rușii pentru ca să întârzie înfrângerea lor deplină au concentrat mari mase de trupe împotriva armatelor Pflanzler Bultin și Linsingen. Ei atacă neîncetat dinspre mișzazi-răsărit. Lupta se dă acum pentru Brzezany. Artileria rusească a primit muniție și acum urlă cu putere.*

Internatul Vancean de fetițe în Blaj.

— Publicare de concurs. —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru susceperea elevelor în Internatul Vancean de fetițe din Blaj. Condițiile de primire sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 400 cor. solvibile în două ori cel mult *patru rate egale anticipative*. Elevele, cari vor se învețe muzica instrumentală vor solvi separat taxa moderată. Separat are să se plătească și didactul de 24 coroane 60 fileri pentru cele din clasele civile.

2. La intrarea în internat fiecare elevă are să fie provăzută cu: 1 carte de rugăciuni, 3 haine simple și 1 stoftă bună de lână de culoare vînat închis, care va servi de uniformă, 2 surte colorate, 2 surte de clot negru facute cu măneci, 1 năframă mare călduroasă, 2 năfrâmi mici, 1 jachetă de toamnă și primăvară, 1 palton de iarnă, 2-3 părechi de încălțăminte, 8 părechi de ciorapi, 12 batiste, câte 6 bucăți de albituri de corp, 4 ștergare, 4 servete, 1 pahar și tacâm, 4 ștergătoare de lighian, 1 lighian, 1 țînătoare de săpun, 1 ulcea de tînchea, pepteni, perie, de dinți și de încălțăminte, 1 saltea de paie (străjac), 1 țol, 2 fețe de pat, 1 plapomă și 2 fețe de plapomă, 2 perini și 4 fețe de pernă. Toate vestimintele și albiturile să fie simple și marcate cu numele întreg al elevei.

Pentru suma solvită fiecare elevă va primi:

1. Instrucție în studiile prescise pe clasele I-IV elementare și I-IV civile, educație religioasă-morală și deprinderi în conversație maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilier de lipsă.

3. Vipt întreg.

4. Spălat, luminat și încălzit. In fiecare lună elevele vor lua câte o baie, care le costă la an 2 cor.

5. Instrucție practică în cele economice, în orele libere de învățământul școlar.

La cererile pentru primire au să se alăture: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preavenatului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare o marcă de 45 fileri, pentru spedarea francată a rezoluției. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în internat.

Blaj, 1 Iulie 1915.

Diracțiunea internatului Vancean de fetițe.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare)

(30)

„Din partea familiei Kato am avut două sau trei vizite, și nimic mai mult...”

Chijiwa suspină iar:

— In împrejurări ca acestea de acum, părinții Namei ar trebui să facă și ei ceva, ca să ne aline durerea noastră. Cum or fi putând să fie așa de indiferenți și să nu se îngrijească și ei de boala fetei? Ah, ce egoiști sunt oamenii.

— Fără îndoială.

— Dar mai întâi de toate, noi trebuie să ne gândim la sănătatea lui Takeo și să-i punem viața la adăpost... Dacă ceea ce ziserăm adineauri s'ar îndeplini, atunci familia Kawashima s'ar sfârși... Ce este de făcut?... Nimic, deoarece sunt căsătoriti și nu poți să-i ții despărțiți...

— Nu se poate să-i ții despărțiți!

— Dar este de datoria părinților de a întoarce uneori pe copiii lor, de pe calea pe care și-au ales-o. Dese ori se pedepsesc copiii în vederea binelui ce le va aduce în viitor. Și chiar dacă copiii, la început suferă, după câțva timp se fac cu judecată și schimbă purtarea...

— Așa este.

— Și nu trebuie lăsat să se stingă nobilul nume Kawashima de teamă de a nu strica o dragoste sau de milă pentru o ființă slabă.

— Negreșit că nu trebuie.

— Dar dacă ar avea și vr'un copil?... Ar fi și mai rău...

— Așa este.

Când Chijiwa văzu că mătușa sa aprobă toate argumentele lui, îi bătu inima de bucurie și schimbă vorba. Se hotărâse însă să aștepte mereu veninul vărsat în sufletul mătușei sale, ca în curând să poată să culegă fructele distrugerii și ale morții.

Mama lui Takeo nu era chiar așa de rea, ca să urască pe Nami din vr'un motiv personal; ba chiar își dădea seama de eforturile ce făcea Nami ca să placă soacrei sale și cu toată diferența de cultură și de educație ce era între ele, dânsa constatase cu bucurie că unele gusturi și unele judecăți le erau la fel. Câte odată, în fundul inimei, își zicea, dar nu o spunea nimănu — că în tinerețea sa nu fusese așa cum era dulcea Nami. Inșă, când după două luni de boală, dânsa începu să se convingă că Nami era victima predestinată a unei maladii teribile, atunci se simți cuprinsă de teamă că boala să nu se întinză și la alții; și când a văzut, că cu toate îngrijirile și cu toți banii cheltuiți, nu mai era speranță de o vindecare repede, atunci în inimă începu să-i incolțească antipatia, fără ca dânsa să-și deese seama.

Chijiwa pândea progresul de antipatie ce creștea în sufletul soacrei și în vizitele sale următoare, se căsnea tot mai mult să o îndârjească.

Și când lumea începu să se mire de vizitele pe cari Chijiwa le făcea în casa Kawashima în absența lui Takeo, mizerabilul acela și începuse să-și puie în executare cea mai mare parte din planul său, pe care îl comunicase și lui Yamaki, laudându-se că dânsul este autorul acelei drame care va începe în curând.

(Va urma)

POSTA ADMINISTRATIEI.

Petru Govoșdean, Sărafalva. Am primit 4.80 cor. în abonament până la 31 Iulie a. c.

Dr. T. C. L. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Sept. a. c.

Ioan Oltean, Mezöharasztos. Am primit 6 cor. în abonament până la 31 August 1915.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

„BERZAVA”
societate pe acții în Resiczabánya (K.-Szörény).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului „Berzava” societate pe acții în Recița (Resiczabánya), sunt rugați a participa la

adunarea generală extraordinară pe baza §. 15. d) a statutelor, ce se va ținea Luni (Sf. Petru și Pavel) în 12 Iulie st. n. la orele 10 a. m. în localul institutului.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii și inspecțiunii.
2. Pertractarea bilanțului.
3. Intregirea direcțiunii, destituirea și totodată alegerea inspecțiunii.
4. Eventuale propuneri.

Recița, la 30 Iunie 1915 n.

Pentru direcțiune:

Grigorie Pocrean m. p.   **Stefan Albu m. p.**
director executiv.   vice director.
Adrian Micu m. p.   **Kunz Heinrich m. p.**
membru în dir.   membru în direcțiune.

ANUNȚ.

La agentura principală din Arad a băncii de asigurare *Transilvania* vor afla imediată aplicare

unu sau doi acvizitori (agenți ambulanti) cu condițiuni favorabile. Cei vărsați în acvirațiuni sunt mai preferiți.

Agentura principală din Arad a băncii gen. de asigurare m. *Transilvania*

Ta 2456—3.

ANUNȚ.

Un preot gr. or. văduv, de etate mijlocie, fără familie, în o comună bine situată, caută o **eco-noamă** fără familie, de asemenea etate, cultă și potrivită unei case preoțești. Ofertele a se adresa administrației acestui ziar.

Caută

post de corespondent

la fabrică sau întreprindere mai mare, tânăr român din familie bună, solid, sănătos, în etate de 27 ani, posedând perfect atât în vorbire cât și în scriere: limba română, franceză, germană, maghiară și stenografia germană. A se adresa la administrația ziarului. (Ci 2359)

VINURI
vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb — — —	—86	—76
Rizling — — —	—88	—78
Roșu de Minș — —	1:60	1:20
Carbenet — — —	1:40	—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.

Vin alb — — —	—72	—62
Rizling — — —	—74	—64
Șiller — — —	—78	—68

Rachuri.

Rachiu de treve — — —	2:60
Rachiu de treve specialitate — —	2:80

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

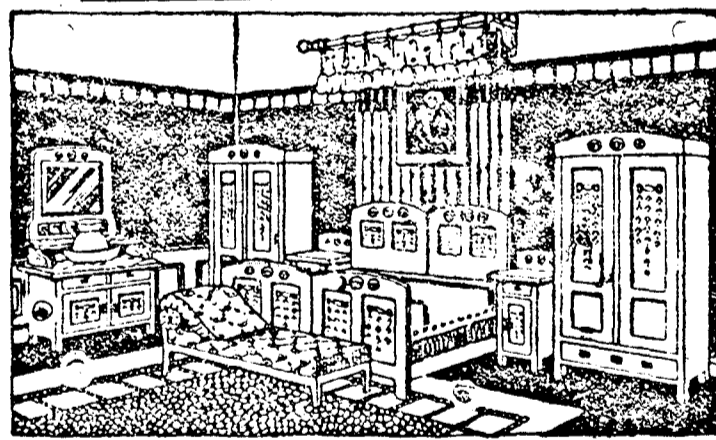
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		1915.	
7 Iunie		50 Mai	6 Iunie
ACTIV			
155 053 969	} stoc } metalic	162 583 411	258 998 703
211 695 969		25 220 000	
56 642 000		165 000	
1 022 952	Argint și diverse monede	637 626	642 491
191 004 498	Efecte scontate	223 432 838	221 753 190
44 808 957	} 22 929 000 Impr. pe ef. publice 27 731 800 } 42 130 300 Impr. pe ef. publ. în ct. crt; 49 814 600 } 21 879 957 20 250 349 din care nu s'au ridicat lei 28 928 866 20 885 734	49 442 498	48 617 534
11 924 059		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	11 273 958
—	in cnt crt pe bonuri de tezaur 4% aur (1914)	182 638 495	189 969 293
11 997 162	Efectele Capitalului social	11 537 860	11 537 860
16 825 877	Efectele fondului de rezervă	16 476 677	16 476 677
4 042 281	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	3 965 281	3 965 281
6 716 430	Imobile	6 733 709	6 733 709
1 072 791	Mobilier și mașini de imprimerie	1 107 106	1 107 106
1 535 579	Cheltuieli de Administrațiune	1 387 846	1 416 477
124 170 867	Efecte și alte valori în păstrare	130 538 391	133 795 216
—	Bonuri de tezaur 4% aur în gaj p. Imprum. Statului	200 000 000	200 000 000
128 423 000	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	162 238 983	162 170 583
20 678 615	Conturi curente	21 501 880	21 526 912
22 831 952	Conturi de valori	22 270 440	22 489 946
6 913 594	Conturi diverse	30 527 992	30 387 486
805 664 583		1 334 710 283	1 342 868 422
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
37 110 474	Fond de rezervă	39 714 194	39 714 194
5 391 318	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor	5 768 306	5 768 306
425 008 420	Bilete de bancă în circulațiune	645 293 790	648 629 490
5 330 786	Dobânzi și beneficii diverse	7 014 543	7 324 592
10 546 926	Conturi curente și recipise la vedere	63 712 606	65 747 133
252 593 867	Efecte și alte valori de restituit	492 777 374	495 965 799
57 682 792	Conturi diverse	68 429 465	67 718 903
805 664 583		1 334 710 283	1 342 868 422

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzer numărul 44—46.

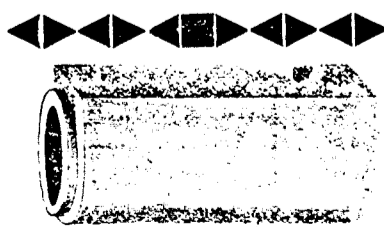
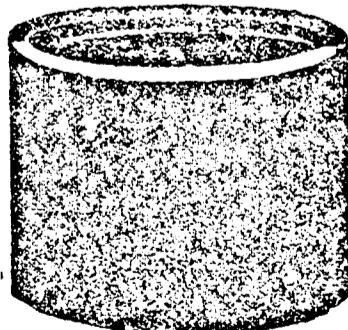

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Întreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de piatră vântată pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canale dela un diametru de 10 până la 100 cm. vălaie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asfalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în branșa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:-: plăcere la dispoziție cu oferte. :-:

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.

Societatea de asigurare olandeză societate pe acții.

„Allgemeine Maatschppij van Levens-
verzekeringen Lifrente” în AMSTERDAM.Direcțiunea p. Ungaria se află în palatul propriu al inst. în
Budapesta, Kálvin-tér, Baross-utca 1, Üllői-ut 2—4 sz.
Intrarea prin poarta nrul 4 din bulevardul Üllői.

Cele mai ieftine taxe:

Suma asigurărilor la sfârșitul anului 1912	)	peste 406 mil. cor.
Suma rezervelor	„	120,416.453 cor. 94 fil.
Afară de rezerva replătirilor	„	986.499 cor. 14 fil.
Plătirile de până acum făcute asiguraților	„	13,153.386 cor. 05 fil.

(E 1758)

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe
expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.**500 cor.**plătesc același care după întrebuințarea
apei de dinți BARTILLAS
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
: de dinți sau miroasă gura. :**Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.**: L. PLAN :
Wien, X. Goethegasse 7. Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară
pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor
plătesc onor bun. În comunele în cari nu se poate căpăta
această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
ORENDT G. & FEIRI W.
ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisanădiei 45. SIBIIU, Heltauer-gasse 45.Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și volaj, poclăzit și procovățuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în
depozit. Toate articolele din brânsele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9Comandele prin poștă se efep-
tuesc prompt și conștientios.Pictură pe sticlă
și atelier mozaicpentru biserică și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută**RUHR és SPITZ**

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1921-60).**In atențiunea
negustorilor!**Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::**GÁBOR MIKLÓS Arad,**
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoră de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scu-
tite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de
dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vribrarea mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor
vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

